

DE SLAAPBANK DIE OGEN OPENDE

14 MAART T/M
30 AUGUSTUS
2020

CENTRAAL
MUSEUM
UTRECHT

ZESTIG JAAR BR 02

Zestig jaar geleden ontwerpt Martin Visser (1922-2009) zijn iconische slaapbank BR 02 (Bank om te rusten) voor meubelproducent 't Spectrum. Het succesvolle meubel is sindsdien onafgebroken in productie, net als veel andere gewilde ontwerpen van de vormgever uit de jaren zestig. Ook nu nog zijn ze vernieuwend, ruimtelijk én geliefd. Voor vormgevers is zijn werk tot op de dag van vandaag een bron van inspiratie.

Visser is jarenlang hoofdontwerper van 't Spectrum en verbindt andere belangrijke ontwerpers aan het bedrijf zoals Gerrit Rietveld, Constant Nieuwenhuys, Benno Premsela en Friso Kramer. Hij verzamelt in die tijd werk van Cobra kunstenaars en laat zijn huis ontwerpen door Rietveld. Later ligt de focus van zijn verzameling met name op minimal art en conceptuele kunst van makers als Christo, Daan van Golden en Jan Schoonhoven.

Om het jubileum van de BR 02 te vieren hebben zeven topontwerpers uit Nederland zich laten inspireren door ontwerpen van Martin Visser. Marcel Wanders, Kiki Van Eijk, Richard Hutten, Jan des Bouvrie, Carolina Wilcke & Reinier Bosch, Piet Hein Eek en Sabine Marcelis bieden Martin Visser een hedendaags eerbetoon.

VOORWOORD

Bart Rutten, artistiek directeur

Bank Rusten, codenaam BR 02, was de titel van de slaapbank die ik als student graag wilde hebben voor mijn studentenkamer. Deze inmiddels iconische slaapbank, in 1960 ontworpen door Martin Visser, maakte op mij in de jaren negentig door een ontluikend bewustzijn voor vormgeving grote indruk. In een tijd van ondiepe zakken en de afwezigheid van internetsites als Marktplaats.nl, was ik voor een betaalbare aanschaf aangewezen op een zoektocht in de speurdersrubriek van de huis aan huis krant. Dit leverde helaas niets op. Ik denk dat niemand afstand wilde doen van zo'n tijdloze bank. Ik ben dan ook bijzonder verheugd dat we de BR (toevallig ook mijn initialen) nu kunnen eren in samenwerking met Spectrum, het vormgevershuis dat tot op de dag van vandaag sterk verbonden is met de naam Martin Visser. Graag dank ik Titus Darley en Cindy Verhoeven van Spectrum voor dit mooie initiatief.

Het Centraal Museum heeft een innige band met het oeuvre van Visser. Zo wijdde het museum (in 1991) onder de titel Verzameld werk een overzichtstentoonstelling aan zijn ontwerpen, waarin naast zijn objecten ook zijn kunstcollectie te zien was. Ook in deze expositie brengen we een combinatie van design en beeldende kunst. Vissers ontwerpen worden getoond naast kunstwerken die hij graag verzamelde, met een grote voorliefde voor minimal en conceptuele kunst. Sinds twee jaar werkt het Centraal Museum nauw samen met de collectie Wildenberg, met net als die van Visser een zwaartepunt in de jaren zeventig en tachtig en met werk van veel vergelijkbare kunstenaars.

Geheel in lijn met de filosofie van het Centraal Museum heeft Spectrum hedendaagse Nederlandse topontwerpers gevraagd om zich te laten inspireren door ontwerpen van Martin Visser. Marcel Wanders, Kiki van Eijk, Richard Hutten, Jan des Bouvrie, Carolina Wilcke & Reinier Bosch, Piet Hein Eek en Sabine Marcelis brengen hem een hedendaags eerbetoon. Mijn dank gaat uit naar de wijze waarop zij allen Vissers gedegen, praktische en soms wat sobere ontwerpen vol liefde en bewondering van een glimlach hebben voorzien. Ook deze tentoonstelling helpt ons het heden te begrijpen vanuit het verleden en het verleden te koesteren vanuit een hedendaags perspectief.

BR

Tekst

Bart Rutten
Esther Darley
Titus Darley

Samenstelling tentoonstelling

Natalie Dubois, Centraal Museum
Cindy Verhoeven, Spectrum
Titus Darley, Spectrum

Projectcoördinatie

Elise Breukers

Vormgeving

Lonneke de Roos, Spectrum
Carry Brands

Fotografie

Studio Arjan Benning

Styling Campagnebeeld

Kamer 465

Met dank aan

Team Centraal Museum
Joke Visser-van der Heijden
Marja Visser
Allard Wildenberg
José Helsen
Willem Aussems
Flatland Design
Verbruggen Interieur
Kvadrat
Aangeenbrug's mandenmakerij
Dutch Gelderland Group
CS Rugs

Publicatie bij de tentoonstelling
De slaapbank die ogen opende,
14 maart – 30 augustus 2020

OVER MARTIN VISSER

MARTIN VISSER

(Papendrecht 1922 – Bergeijk 2009)

In 1954 vroeg 't Spectrum ontwerper en kunstverzamelaar Martin Visser als hoofd van de ontwerpafdeling. Het bleek een gouden greep.

Visser's innovatieve ideeën en zijn nieuwsgierige open geest gaven het bedrijf niet alleen een nieuw gezicht. Ze leidden ook tot spraakmakende, Nederlandse designklassiekers die nog steeds worden geproduceerd.

Als ontwerper was Visser autodidact. Zijn eerste meubels maakte hij in zijn vrije tijd, vlak na de oorlog, toen hij nog als bouwkundig tekenaar in dienst was bij Rijkswaterstaat in Middelburg. Ze waren bestemd voor een vriend, maar Visser liet de plaatselijke timmerman wat extra exemplaren uitvoeren, stelde een portfolio samen en probeerde daarmee ook enkele Amsterdamse winkels voor zijn meubels te interesseren. De Amsterdamse Bijenkorf was direct enthousiast. Ze kochten niet alleen zijn hele collectie maar boden hem later ook een baan aan als verkoper.

Bijenkorf

In korte tijd ontwikkelde Visser zich tot inkoper en hoofd van de meubelafdeling van de Amsterdamse Bijenkorf. Daar viel hij op door zijn spraakmakende interieurpresentaties waarin hij met meubels van jonge ontwerpers en architecten zoals Aldo van Eyck en Hein Stolle een hedendaags alternatief presenteerde voor de benauwde naoorlogse Hollandse woonkamer. Maar ook het feit dat hij tussen de meubels werk exposeerde van hedendaagse kunstenaars als Karel Appel en Constant Nieuwenhuys bleef niet onopgemerkt. Die laatste vroeg hij bovendien een kleurplan te maken voor een zogenaamde modelflat die hij liet ontwerpen door Gerrit Rietveld. Visser voelde de nieuwe tijd haarfijn aan. Geen wonder dat 't Spectrum zijn oog op hem had laten vallen. In 1954 begon hij als hoofdontwerper bij het bedrijf in Bergeijk waar hij tot 1974 zou blijven.

't Spectrum

Voor 't Spectrum ontwierp Visser een serie meubels die nog steeds in productie zijn waaronder de inmiddels iconische slaapbank BR 02. Bijzonder was dat hij zich niet liet belemmeren door de beperkte productie mogelijkheden binnen het bedrijf. Zo gebruikte hij onder meer stalen buizen, pitriet en hout. Materialen die hij

door gespecialiseerde bedrijven buitenshuis liet bewerken. Bij 't Spectrum werden de meubels vervolgens in elkaar gezet en zo nodig bekleed.

Behalve als ontwerper trad Visser ook op als art director. Zo wist hij verschillende belangrijke ontwerpers waaronder Gerrit Rietveld, Friso Kramer, Kho Liang Ie en Benno Premesla aan 't Spectrum te verbinden. Nadat Visser bij 't Spectrum was vertrokken werd hij kort conservator moderne kunst bij Museum Boijmans Van Beuningen. Daarna pakte hij het ontwerpen weer op waarbij hij vaak samenwerkte met zijn tweede vrouw Joke van der Heyden.

Kunst

Behalve design was ook de kunst voor Visser van levensbelang. Dat gold overigens ook voor zijn broers Carel Visser (beeldhouwer) en Geert Jan Visser (verzamelaar). Zelf had Martin Visser al vroeg werk gekocht van Cobra kunstenaars. In Bergeijk waar hij Gerrit Rietveld een huis had laten ontwerpen, en waar de zware Cobra werken niet meer pasten, richtte hij zich met zijn eerste vrouw Mia meer op de minimalistische en conceptuele kunst van die tijd. Ook daarin bleek Visser een visionaire blik te hebben. Hij kocht werk van onder anderen Soll Lewitt, Richard Long, Stanley Brouwn en Carl André en later van neo-expressionistische Duitse kunstenaars waaronder Anselm Kiefer. Ze groeiden allemaal uit tot wereldberoemde kunstenaars en met velen van hen raakte hij bevriend. Ze kwamen bij hem over de vloer en maakten werk in hun huis. Soms hielp hij hen aan bedrijven – die hij kende via 't Spectrum – om hun werk in Nederland te laten uitvoeren.

Visser behoorde tot een van de grootste naoorlogse verzamelaars van Nederland. Nog tijdens zijn leven droeg hij een groot deel van zijn collectie over aan het Kröller-Müller Museum.

BR 02 SLAAPBANK

De collectie van 1960

Martin Visser is in 1954 gevraagd door weverij De Ploeg, het toenmalige moederbedrijf van 't Spectrum, om als hoofd design de meubel collectie samen te stellen. In snel tempo actualiseert Visser de collectie door externe ontwerpers in te schakelen. Zelf ontwerpt Visser in zijn beginperiode bij 't Spectrum vooral kleinmeubelen zoals krukjes en wandsystemen. Later volgen kasten, fauteuils en banken, alle duidelijk gekenmerkt door een nuchtere maar uitgewogen benadering.

Als Visser in 1960 voor de onderstellen van zijn meubels van vierkante metalen kokers overstapt op ronde buis ontstaat het samenhangende en kenmerkende beeld waaraan hij zijn naam als ontwerper te danken heeft. Het gebruik van ronde buis vraagt om verfijnde lastechniek. Door dit perfect uit te laten voeren kan 't Spectrum zich onderscheiden als kwalitatief hoogwaardige meubelfabrikant.

BR 02 slaapbank

De BR 02 slaapbank van Visser uit 1960 is het bekendste meubel uit zijn oeuvre. De letters BR staan voor 'bank om te rusten'. Visser begon vanaf 1957 met het ontwerpen van (slaap)banken. Bij de vroege modellen 'Sluis', 'Sluiskil', 'Nieuw Sluis' en BR 01 zocht hij nog naar de juiste bevestiging van rug en zitting en gebruikte hij vierkante koker in plaats van een ronde buis voor het onderstel.

Het comfort van de BR 02 bank ontstaat door de zitting en de rugleuning in de juiste hoek te monteren. Hiervoor heeft Visser een knik in de achterpoten aangebracht en de zitting schuin geplaatst. De zitting kan door een vernuftig kantelmechanisme met een eenvoudige handeling horizontaal getrokken worden, waardoor er een éénpersoons slaapbank ontstaat. Een belangrijk verschil met de eerdere versies van de bank zijn de verchromde

zijpanden die poten en rug van het onderstel vormen. De tussenliggende regel laat Visser zwart waardoor deze als het ware wegvallen opzichte van het glanzende chroom. Het onderstel oogt licht en luchtig en de zitting en rugleuning lijken zo te zweven.

Verskillende tijdgenoten ontwerpen een bank in dezelfde stijl. De BR 02 van Visser blijft evenwel ongeëvenaard door zijn perfecte verhoudingen en doordachte detaillering. Na zestig jaar wordt Vissers tweede 'bank om te rusten' door kenners dan ook als het oermodel gezien.

Een nuchtere designklassieker

De toepassing van het ronde buisframe en de keuze voor een zwarte tussenregel zijn onderscheidend voor Vissers slaapbank. Maar de belangrijkste reden voor het succes van de BR 02 is Visser zelf. Met zijn ontwerpen vertegenwoordigt Visser de bredere vernieuwing in kunst, architectuur en interieur in het naoorlogse Nederland. Als hoofd van de meubelafdeling van de Bijenkorf, direct na de Tweede Wereldoorlog, maakte hij al spraakmakende exposities onder de noemer 'Ons Huis ons Thuis' met onder anderen Gerrit Rietveld, Constant Nieuwenhuys, Aldo van Eyck en Benno Premesla. Ook de bijdrage van Visser aan de Stichting Goed Wonen was groot. Regelmatig werden zijn meubels opgenomen in de modelwoningen die door deze stichting ter verbetering van de wooncultuur werden ingericht. Bij winkels als De Bijenkorf, Metz & Co. en Bas van Pelt waren die meubels te koop. Doordat een nuchter ontwerp ook veel comfort kon bieden, verwierf Visser groot aanzien bij een generatie met een moderne en eigentijdse levenshouding. Dat striptekenaar Jan Kruis de BR 02 een vaste plek gaf in het interieur van zijn wekelijkse strip Jan, Jans en de kinderen is een bevestiging van de brede acceptatie van een nuchter Nederlandse ontwerp.

Brochure 't Spectrum, 1960
Advertentie, Avenue november 1967

**ZEVEN ONTWERPERS REAGEREN OP
DE KLASSIEKERS VAN MARTIN VISSER**

+2

JAN DES BOUVRIE X SZ 63

“Martin was na de oorlog een van de meest grensverleggende ontwerpers van Nederland. Toen ik een winkel had in de Amsterdamse PC Hooftstraat was het voor mij dan ook vanzelfsprekend dat ik hem uitnodigde om daar zijn meubels te laten zien. Dat was in 1971 – we hebben er nog een catalogus van gemaakt, met ons beider werk. Maar we kenden elkaar al veel langer, uit de tijd dat ik zelf nog op de kunstnijverheidsschool zat, de voorloper van de Rietveld academie. Ik ging toen tussen de middag vaak eten bij Annie Apol, de styliste van de Bijenkorf. Daar zat Martin ook regelmatig bij. Geweldige herinneringen heb ik aan die tijd. We hadden alleen maar gesprekken over kunst en vormgeving.

Later ontwierp hij voor 't Spectrum en ik voor Gelderland. We hadden ieder onze eigen stijl natuurlijk maar eenvoud was voor ons alle twee het uitgangspunt. Die gedachte zit ook in dit ontwerp. Grappig genoeg heb ik me niet alleen laten inspireren door de SZ 63 maar ook door het kussen op zijn beroemde slaapbank. Dat vind ik zo'n mooi gegeven: een simpel gebaar waarmee die bank in een keer multifunctioneel wordt. Dat idee heb ik ook in deze stoel verwerkt. Door de zijkanalen uit te bouwen krijg je een soort tafeltje dat er aan vast zit. Zo ben je meteen van de bijzettafel af - dat heb ik trouwens altijd al een lelijk woord gevonden. De nieuwe stoel draag ik op aan Martin Visser. Op alle vlakken een waanzinnig creatieve man met ook nog eens een bijzonder goed oog voor kunst - dat zie je wel aan zijn verzameling - maar bovenal een geweldige persoonlijkheid.”

SZ 63 (1960)

De SZ 63 lijkt op het eerste oog hetzelfde als de SZ 64, maar bij de SZ 63 heeft Visser het principe van de standaard zitkuip gebruikt. Hierbij vormen zit en rug één geheel. Door voor meerdere modellen te werken met een zitkuip met ideale verhoudingen en comfort was het mogelijk om verschillende fauteuils te maken met relatief weinig onderdelen en voorraad. Visser paste dit voor het eerst toe in 1958 bij zijn gestoffeerde Spectrum fauteuil Laag Keppel.

“Eenvoud was voor ons alle twee het uitgangspunt.”

MVPHE

PIET HEIN EEK X SZ 73

“Ik wist al van Martin Visser nog voor ik ook maar iets van design wist. Martin Visser hoorde er gewoon bij. Mijn moeder had een van zijn stoelen. Maar iedereen had wel iets van hem; hij had de tijdgeest gewoon haarfijn aangevoeld. Dat geldt trouwens ook voor zijn kunstverzameling. Dat al die werken later zo bekend werden geeft aan dat hij de wereld heel goed kon bevatten.

Bij onze eerste ontmoeting vroeg hij mij e het hemd van het lijf. Zelf had hij natuurlijk veel meer te vertellen, maar hij liet mij praten. Zo kwam hij heel veel te weten. Dat ik bij zijn overlijden zijn kist mocht maken vond ik ontroerend. Ik maakte hem grof van buiten en zacht van binnen; symbolisch voor de twee kanten van Martin: resoluut in zijn keuzes en liefdevol en minzaam in zijn relaties naar anderen.

Vissers vroege meubels zijn op een geraffineerde manier toegankelijk voor een groot publiek maar zijn latere meubels zijn heel uitgesproken. Volumineus en bijna cartoonesk, meer een object dan een gebruiksvoorwerp. Toen ik de SZ 73 zag wist ik meteen: die is van mij! Hier kan ik een archetypische 'late' Martin Visser mee maken. De manier waarop de leuning op het houtwerk zit nam ik over maar ik vergrootte de verschillende elementen uit. Zo transformeerde ik een model uit 1968 naar zijn ontwerpstyl uit de jaren negentig. Met de legerstofbekleding refereer ik weer meer aan meubels uit mijn eigen collectie. Het resultaat is een stoel waar je eigenlijk alle kanten mee uit kan.”

“Vissers latere meubels zijn heel uitgesproken.
Volumineus en bijna cartoonesk.”

SZ 73 (1968)

Bij het ontwerp van de SZ 73 liet Visser zich duidelijk meevoeren door de tijdgeest. De constructie van de SZ 73 is duidelijk geïnspireerd op de Kratstoel van Gerrit Rietveld (1934). Door de uitbundige stoffering wordt deze echter bijna volledig aan het zicht onttrokken. Zoals bij de meeste Spectrum modellen uit die tijd wordt de SZ 73 ontwikkeld als serie waardoor de koper zijn kamer kon inrichten met een bank in dezelfde stijl (BZ 73-75).

PUK SZ 19

KIKI VAN EIJK X SZ 01

“De meubels van Martin Visser vatten voor mij telkens weer de essentie samen. Dat zit in zijn vormtaal met die heldere lijnen. Een beetje zoals een kind iets tekent, maar dan met een geoefende hand. Dat is bijzonder, want volwassenen verliezen vaak hun intuïtie en hebben dan de neiging om de dingen heen te draaien. Mijn oog viel dan ook meteen op de eenvoud van de SZ 01: die strakke lijnen van het industrieel aandoende staal in combinatie met het ambachtelijke pitriet... het komt prachtig samen, maar is tegelijk een mooi contrast. Het geweven pitriet doet me ook denken aan de textuur van textiel waar ik zelf vaak mee werk.

In mijn ontwerp wilde ik dezelfde heldere belijning gebruiken voor een stoel met een rondere en warmere uitstraling. Bij het maken van mijn eerste schetsen deed mijn zootje van zes met me mee. Hij kwam met een heel rake, heldere tekening die ik heb teruggebracht tot twee lijnen. Dat werd mijn uitgangspunt. Vervolgens ben ik natuurlijk nog eindeloos gaan fijn slijpen, zoekend naar de goede verhoudingen en de juiste curve. Het verchromde staal gaf ik vanwege het warme effect een diep koningsblauwe poedercoating.

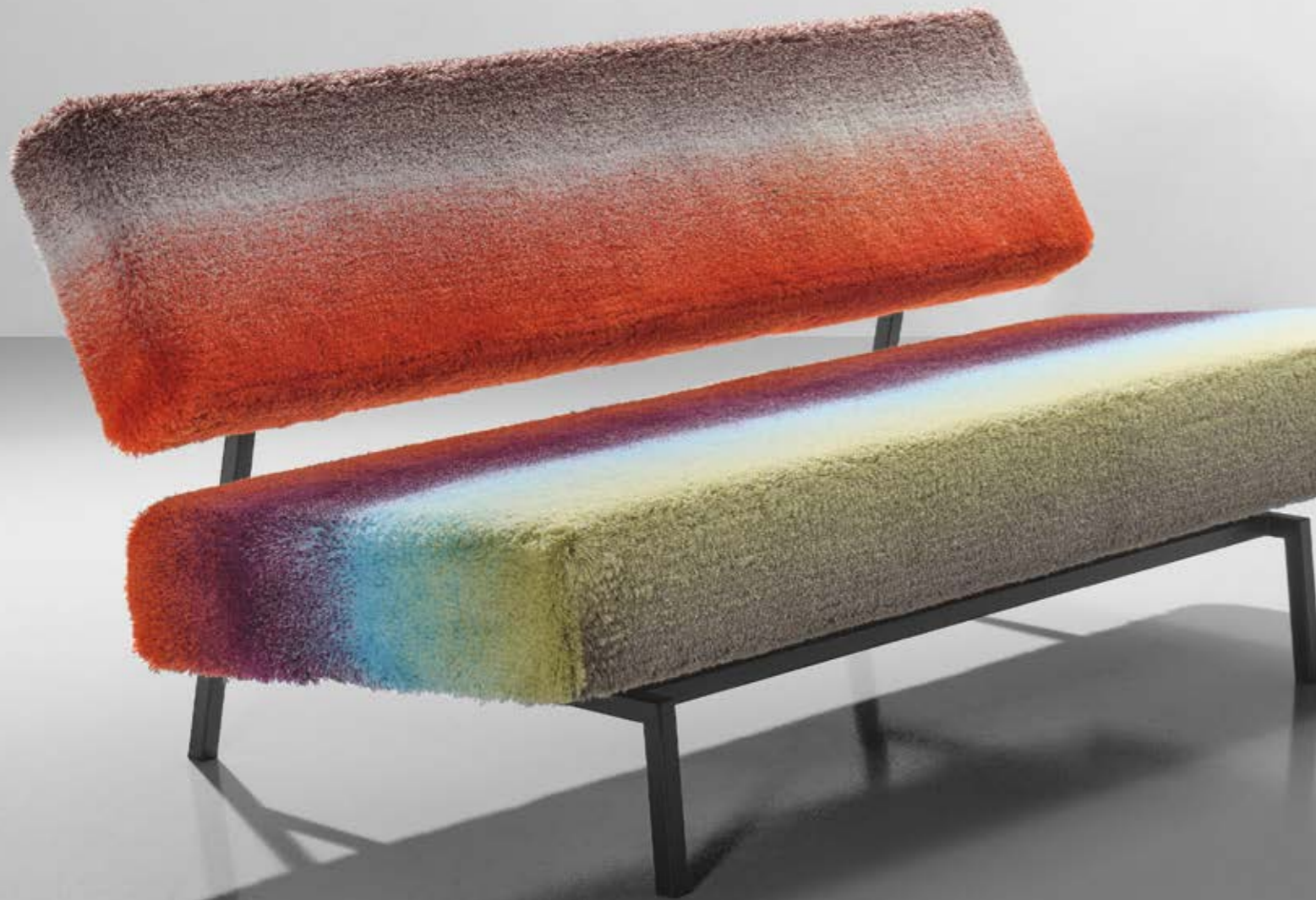
In de naam Puk SZ 19 komt mijn proces en Vissers idee mooi samen. Vroeger werd de stoel ook wel Cato genoemd, een naam die je kan herleiden tot rein en zuiver. Dat zie ik dus ook terug in de benadering van een kind. In dit geval mijn zoon Puk.”

SZ 01 (1960)

De SZ 01 vindt zijn oorsprong in de wens van Visser om een standaard zitkuip met ideale zithoek in meerdere meubels toe te kunnen passen. De SZ 01 bestaat hierdoor slechts uit twee verchromde zijpanden en de zitkuip. Deze kuip werd aanvankelijk alleen uitgevoerd met gevlochten pitriet maar vanaf 1965 werd deze ook voorzien van tuigleer. De fauteuil oogt uiterst rank doordat Visser de zitting heeft bevestigd aan een schuine regel die nodig was voor het krijgen van een stevige constructie.

“Twee heldere lijnen vormden mijn uitgangspunt.”

JOKE

RICHARD HUTTEN X BZ 53

“De meubels van Martin Visser zijn Dutch Design avant la lettre. Geniale ontwerpen waarvoor ik alleen maar bewondering heb. Het feit dat ze nog steeds in productie zijn zegt natuurlijk genoeg. Modern, eenvoudig, en gemaakt met aandacht voor detail. Zelf ontwerp ik op een andere manier. Voor mij zijn er geen details - om met Eames te spreken - alles is even belangrijk.

Mijn versie van de BZ 53 is niet alleen een hommage aan Martin Visser maar ook aan zijn vrouw, de ontwerper Joke van der Heyden. Joke ontwierp stoffen en meubels – ook samen met Martin - en was mijn favoriete docent op de Design Academy. Ze stimuleerde mijn creativiteit en liet me experimenteren waardoor ik telkens een stap verder durfde zetten. Niets was te gek. Dat komt terug in het kleur en materiaalgebruik. Ik heb de gangbare stof vervangen door een regenboogkleurig getuft tapijt, een techniek waar ik eerder mee werkte voor CS-rugs. Het is zacht, harig – wel 2,5 cm dik - en als meubelbekleding nogal a-typisch. Zo ontstaat er een contrast met de strakke vorm van Vissers origineel.

Eigenlijk is dit ontwerp ook een beetje een ode aan Vissers kunstcollectie. Voor mij is kunst enorm belangrijk. Mijn meubels beschouw ik namelijk ook als objecten waar de scheidslin tussen kunst en design soms niet meer van belang is.”

“Joke stimuleerde mijn creativiteit en liet me experimenteren.”

BZ 53 (1964)

Met BZ 53 heeft Visser een eenvoudiger versie van de BR 02 gemaakt. De BZ 53 is kleiner (160 i.p.v. 192 cm), de zitting is dikker en is niet kantelbaar waardoor minder staal nodig was. Het gesingelde houten raamwerk kon hierdoor in eigen huis geconstrueerd worden en werd vervolgens met enkele boutjes op het onderstel van vierkante koper bevestigd. De BZ 53 was tot 1971 in productie.

SOAP EDITION

SABINE MARCELIS X SE 69

“De bank van Martin Visser was het eerste meubel dat mijn vriend en ik kochten toen we gingen samenwonen. Die bank representeert voor mij een soort commitment. Echt een iconisch strak, simpel en tijdloos ontwerp. En ook nog eens super functioneel als slaapbank. In 2017 gebruikte ik ‘m in mijn ontwerp van het Nederlands paviljoen bij het filmfestival in Cannes. De ruimte was een driedimensionale interpretatie van een schilderij van Mondriaan, waarin de strakke lijnen van de bank perfect aansloten.

De keus voor de SE 69 en vooral het idee om aan het ontwerp niets te veranderen was voor mij vanzelfsprekend. Ik ben van mening dat de beste stoelen al zijn ontworpen. Qua vormgeving kan ik Vissers stoel niet verbeteren. Ik zal pas zelf een stoel ontwerpen wanneer ik daar echt klaar voor ben, als ik ervan overtuigd ben dat ik echt iets nieuws kan toevoegen. Daarom besloot ik enkel het materiaalgebruik aan te passen om ‘m op die manier mijn wereld in te trekken. Ik werk veel met giethars. Door dat hier heel fijn te schuren krijgt het een zeepachtige uitstraling.

Het resultaat van de Soap Edition is voor mij een ontmoeting van twee werelden: de strakke lijnen van Martin Visser en het typische materiaal dat meer bij mijn werk hoort. De manier waarop Visser andere ontwerpers en kunstenaars bij zijn werk betrok vind ik inspirerend. Dat probeer ik zelf ook. Ook ons huis staat vol met werk van bevriende kunstenaars en ontwerpers. Uiteindelijk zijn we als ontwerpers een community die elkaar ondersteunt en samenwerkt wanneer mogelijk.”

SE 69 (1959)

De SE 69 eetkamerstoel is eind jaren vijftig door Visser ontworpen en heeft net als de slaapbank uit die tijd een frame van vierkant zwart kokerprofiel. De zwevende zitting lijkt ver naar voren geplaatst maar staat exact in de juiste afstand tot de rug. Door het schuim van de zitting en rug strak te stofferen wordt het eigenwijze karakter van deze comfortabele stoel benadrukt. De armleuningen werden veelvuldig in Wengé hout uitgevoerd of voorzien van leer.

“De Soap Edition is het beste van twee werelden.”

ZONDER TITEL

MARCEL WANDERS X SZ 01

“Mijn generatie is groot geworden op het podium dat creatieven als Martin Visser hebben gemaakt. Hij heeft ervoor gestreden dat design als vak serieus werd genomen en ik heb respect voor de manier waarop hij als artdirector ook anderen naar voren schoof. Ik sta dan wel aan de heel andere kant van het spectrum – Visser is pragmatisch en basaal, voor mij zijn fantasie en poëzie juist essentieel – maar onze gedeelde geschiedenis vind ik belangrijk. Het verleden is relevant als je gelooft in de toekomst en duurzame ontwerpen nastreeft, helaas durven we niet altijd liefdevol terug te kijken. Onze dogmatische opstelling, ‘less is more’ is moeilijk te doorbreken, alsof we allemaal kampen met een calvinistisch schuldgevoel. Maar geloof me, er is meer!

Vissers ontwerp uit 1948 is vooral praktisch. Een tafeltje om een kastje omhoog te houden zodat het niet vlak op de grond staat. En je kan er allerlei modules op plaatsen en heel veel spullen in verstoppen. De maat en opbouw zijn in mijn ontwerp vergelijkbaar maar, we leven in een tijd die andere dingen van ons vraagt. Visser maakte functionele meubels die voor een groot publiek toegankelijk waren en op grote schaal gefabriceerd konden worden. Inmiddels maakt Ikea eindeloze reeksen van dat soort meubelen, daar is geen duurzaamheid te realiseren.

Ik wil het antiek van morgen maken. Meubels die verbazen, die de fantasie prikkelen, meubels met een verhaal. Mijn kast is nog steeds eigenlijk super minimaal: een zwart tafeltje met een transparante module. In de 3d geprinte deuren zit een polychroom reliëf van monsterachtige gezichten. Gesloten is de kast subtiel, geopend is de kast uitdagend. Ik houd van lege kasten, kasten die vervuld zijn van leegte, het ritueel, de verrassing. Zo bewaar ik leegte voor de toekomst.”

“Visser is pragmatisch en basaal, voor mij zijn fantasie en poëzie juist essentieel.”

KUBUSDRESSOIR (1948)

Het Kubusdressoir is het vroegste werk van Visser. Hij ontwierp het samen met een tafel en twee bankjes voor de meubelafdeling van De Bijenkorf waar hij op dat moment als verkoper werkzaam was. Het dressoir was modulair: kubussen met daarin laatjes of ‘gepotdekselde’ kastdeurtjes werden geplaatst op het uitschuifbare onderstel. Hierdoor kon het dressoir eenvoudig aangepast worden aan de behoefte van de gebruiker. De constructie en het materiaalgebruik waren weinig verhullend: de schuine lat in het onderstel is weliswaar verzonken maar duidelijk zichtbaar.

SZZ2020

CAROLINA WILCKE & REINIER BOSCH X SZ 64

“SZZ2020 (Stoel Zitten Zonnecel 2020) is vooral een statement, dat vertelt hoe wij als ontwerpers naar de toekomst kijken. Martin Visser gaf met zijn meubels een gezicht aan de wederopbouw, maar eigenlijk zitten we nu ook in zo'n fase. We moeten over alles opnieuw nadenken. Als je energieneutraal wilt leven, wat betekent dat dan voor de manier waarop je met objecten omgaat? Kun je meubels maken die energie opwekken? Zulke vragen fascineren ons. Terwijl Visser design bereikbaar maakte voor een groot publiek – Carolina groeide ermee op - willen wij door het gebruik van slimme materialen duurzaam design voor een groot publiek aantrekkelijk maken.

Carolina en ik zijn levenspartners, maar we werken ook geregeld op professioneel vlak samen. Een project als dit ontstaat dan als het ware aan de keukentafel. Ik denk vanuit mijn achtergrond als designer bij Studio Solarix waar ik materialen voor gebouwen ontwikkel die energie kunnen opwekken: solar design Denk aan gevelpanelen met zonnecellen die bijdragen aan een mooie en leefbare stedelijke omgeving. Carolina kijkt meer als productontwerper. Omdat haar werk ook door Spectrum wordt uitgegeven voelt ze zich verbonden met het gedachtengoed van Visser. We hebben het materiaal van Solarix verwerkt in de zitting en leuning van de SZ 64. De zonnecellen voorzien de 'neon' LEDverlichting van energie. Een beeld op de grens van kunst en design dat je laat nadenken over hoe je op een duurzame manier met objecten kun omgaan. We moeten tenslotte een omslag maken naar de toekomst. Laat die vooral 'bright' zijn.”

SZ64 (1960)

De SZ 64 (eerder SZ 37) heeft net als de BR 02 slaapbank en de SE 69 stoel een losse zit en rugleuning. Bijzonder is dat het houten raam van de gestoffeerde rug en zitting zonder verdere constructie is verbonden aan de twee zijpanden die dienen als armleuning en poten. Deze zeer eenvoudige opbouw wijkt af van het idee om te werken met een standaard zitkuip waarbij zit en rug één geheel vormen. De armleuningen werden uitgevoerd in hout of zoals bij het getoonde model in leer.

Bright

Future

“Wij willen duurzaam design voor een groot publiek aantrekkelijk maken.”

**BIOGRAFIEËN VAN
DE ZEVEN ONTWERPERS**

JAN DES BOUVRIE

Jan des Bouvrie (1942) maakte het moderne, met name witte interieur bereikbaar voor een groot publiek. Hij volgde de Kunstnijverheidsschool in Amsterdam (de latere Gerrit Rietveld Academie) en begon zijn carrière in de meubelwinkel van zijn ouders in Bussum.

In 1969 brak hij door met de Kubusbank voor meubelfabrikant Gelderland die in de collectie van het Centraal Museum en het Stedelijk Museum is opgenomen. Jan des Bouvrie is een gelauwerde productontwerper, interieurarchitect en kunstverzamelaar in één. Het hart van al zijn werk is gebaseerd op symmetrie en zijn wens om dingen tot de eenvoudigste vorm te reduceren.

In 1991 kocht hij Het Arsenaal dat hij met zijn partner Monique des Bouvrie ontwikkelde tot een van Nederlands meest vooraanstaande design studio's.

430 Kubusbank 1969

PIET HEIN EEK

Piet Hein Eek (1967) studeerde in 1990 af aan de Design Academy Eindhoven met zijn inmiddels klassiek geworden sloophouten kast. Hij opende in 1992 zijn eigen fabriek in Geldrop.

Eek ontwerpt met het materiaal, de fabricagetechniek en het ambacht als belangrijkste focus. In 2010 verhuisde hij met zijn bedrijf naar een voormalige Philips-fabriek in Eindhoven waar hij tevens een restaurant, winkel, kunstgalerij en evenementenzaal opende.

De ontwerpen van Eek zijn robuust, eerlijk en duurzaam.

Hij won talloze prijzen en zijn ontwerpen zijn opgenomen in verschillende museumcollecties, waaronder die van het Centraal Museum.

Sloophouten kast ontwerp 1991, uitvoering 2001

KIKI VAN EIJK

Kiki van Eijk (1978) bracht haar jeugd door in de natuur met dagdromen en tekenen. Ze studeerde aan de Design Academy Eindhoven waar ze haar latere (zaken)partner, Joost van Bleiswijk, ontmoette.

Kiki's werk is grillig en kleurrijk, lyrisch en persoonlijk, en tegelijkertijd verfijnd door bekwaam vakmanschap. Ze richt zich op verschillende productgroepen zoals tapijten, lampen, meubels, glaswerk en sculpturale accessoires zoals de Floating Frame klokken. Haar werk wordt wereldwijd gepresenteerd in musea, galleries, en op vliegvelden. Ze werkt samen met merken als Hermès, MOOOI en Häagen-Dazs.

Space Poetry 2019   *Floating Frames Mantelclock 2011*

RICHARD HUTTEN

Richard Hutten (1967) studeerde in 1991 af aan de Design Academy in Eindhoven, en begon datzelfde jaar zijn eigen ontwerpstudio. Hutten is sinds de start in 1993 betrokken bij design promotor 'Droog Design' en is daarmee een van de belangrijkste grondleggers van de zogenaamde Dutch Design-beweging.

Hij ontwikkelde zich internationaal tot een van de meest toonaangevende Nederlandse ontwerpers. Sinds 2008 is Hutten de art director van meubelmerk Gispén.

Hutten staat bekend om zijn conceptuele en speelse ontwerpen die vaak optimistisch zijn. Het werk van Hutten is opgenomen in de collecties van musea over de hele wereld zoals MoMA, Victoria & Albert Museum en het Centraal Museum.

Tafelstoel 1991

SABINE MARCELIS

Sabine Marcelis (1985) studeerde in 2011 af aan de Design Academy Eindhoven. Vanuit haar studio in Rotterdam begon ze als onafhankelijke ontwerper van producten, ruimtelijke concepten en installaties. In haar samenwerking met specialisten uit de industrie, vormen esthetiek en materiaalonderzoek de basis voor experimenten om nieuwe en verrassende visuele effecten te bereiken. De Hue Mirror en Candy Cubes van Marcelis zijn mede daardoor producten geworden met een begerlijk karakter.

Marcelis werkt in opdracht van verschillende commerciële klanten en modehuizen zoals Céline, Aesop, Burberry en Fendi. Museum Boijmans Van Beuningen heeft haar werk Dawn light in de collectie. Het Centraal Museum kocht recent haar werk SE 69 Soap Edition aan.

Peach Candy Cube 2016

Off Round Hue Sunrise 2019

MARCEL WANDERS

Marcel Wanders (1963) studeerde aan de kunstacademie in Arnhem. Zijn Knotted Chair uit 1996 voor Droog werd wereldberoemd. Wanders is een onconventioneel ontwerper. Hij wil uitdagen, verleiden en verrassen en hij verzet zich tegen de onpersoonlijke industriële ontwikkeling in de sector.

In zijn ontwerpen combineert Wanders ambachtelijke techniek met een sterk gevoel voor verwondering en romantiek. Zijn Balloon chair is hiervan een treffend voorbeeld. Wanders kan 's werelds meest vooraanstaande merken tot zijn clientèle rekenen zoals Louis Vuitton, Alessi en diverse hotelketens. Zijn werk is opgenomen in museumcollecties waaronder die van het Centraal Museum, Centre Pompidou, Cooper-Hewitt National Design Museum, MoMA en Stedelijk Museum.

Carbon Balloon Chair 2013

CAROLINA WILCKE & REINIER BOSCH

Carolina Wilcke (1980) en haar echtgenoot Reinier Bosch (1980) studeerden beiden aan de Design Academy Eindhoven. Vanuit hun gezamenlijke studio ontwerpen ze veelal autonoom werk. Carolina is voornamelijk gericht op product design en interieurinrichtingen. Reiniers werk balanceert op de grens van interieur design en kunst. Dat Carolina eveneens is opgeleid als goudsmid is te zien aan de verfijnde details, doordachte constructies en de perfecte afwerking van haar werk. De zoektocht naar de perfecte esthetische verhoudingen is zichtbaar in de heldere vormtaal van haar ontwerpen zoals Tangled dressoir voor Spectrum. Het werk van Reinier is beeldend en fantasierijk. Hij is in staat om ogenschijnlijk bewegende beelden te vangen in een moment. Het zijn vaak begeerlijke gebruiksvoorwerpen waar je boeiend naar blijft kijken zonder ze daadwerkelijk ter hand te nemen.

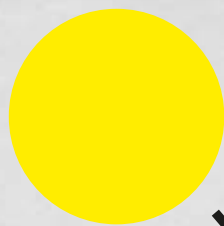
Tangled vitrine 2017

Tangled kabinet 2015

CENTRAALMUSEUM.NL

**CENTRAAL
MUSEUM**
UTRECHT